

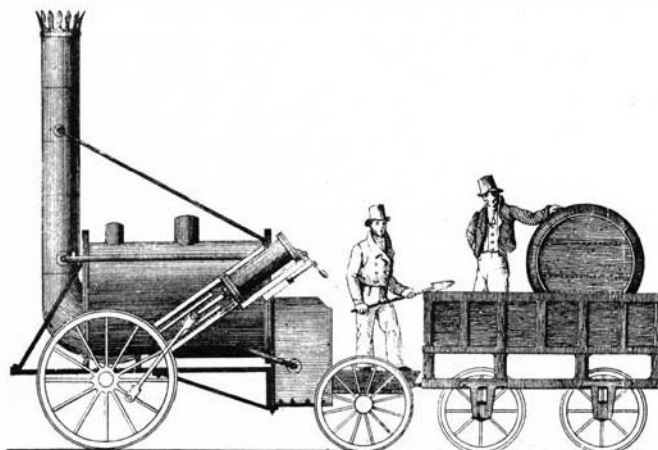
GEORGE STEPHENSON

1781. június 9-én született George Stephenson angol mérnök, a vasúti gőzmozdonyos vontatás úttörője.

Stephenson szegény családban nőtt fel az angliai Wylamben, és már fiatalon elkezdett dolgozni. Tizennégy éves korában apja segítségével került be a bányamunkások közé. A család iskolázatni nem tudta a fiút, de ő hamar elleste apjától a gőzgépek kezelésének fortélyait, tudását kamatoztatta is, egy idő után gyakorlatilag csukott szemmel szerelte szét és össze a bányában használatos gőzgépeket. Előbb tudott gőzgépet szerelni, mint írni-olvasni, csak tizenhat évesen iratkozott be esti iskolába. Szorgalmának, kitartásának, kíváncsiságának és a gőzgépek működtetésével kapcsolatban megszerzett tudásának köszönhetően mérnökké léphetett elő.

Első fontos találmánya egy biztonsági bányáslámpa volt, amelynek segítségével elkerülhetőek lettek a sújtólégrobbanások. Tőle függetlenül és vele egyidőben, 1815-ben Sir Humphry Davy is bemutatta saját biztonsági lámpáját, amiből hosszas jogi vita alakult ki köztük, s bár majdnem 20 év múlva egy vizsgálóbizottság elfogadta és kimondta, hogy Stephenson Davy-tól függetlenül Stephenson is feltalálta ezt a világítóeszközt, azt már csak Davy-lámpaként ismeri az utókor.

A gőzmozdonyok tekintetében sem egyértelműen övé az elsőség: korábban Richard Trevithick, Timothy Hackworth, John Blenkinsop és William Hedley is épített már gőzhajtású járművet, de Stephenson volt az, aki az első biztonságosan és gazdaságosan működtethető gőzmozdonyt megkonstruálta. 1814-ben munkába állt első járműve, a Blücher, mely peremes kerekeinek köszönhetően a síneken maradt és 6 kilométer/órás sebességgel 30 tonna szenet tudott egyszerre elvontatni. Az igazi áttörést az jelentette, amikor 1825. szeptember 27-én Stockton és Darlington között megnyitották a világ első (mára világszabványá vált 4 láb 8 és fél hüvelykes nyomtávú) vasútvonalát, és üzembe helyezték Stephenson *Locomotion* nevű gőzmozdonyát. A teherbíró sínpár és a 24 kilométer/órás sebeségre képes, erős jármű forradalmasította a közlekedést, miközben ez volt az első olyan vasúti pálya, amelyet nemcsak teherszállításra lehetett használni, hiszen a szerelvény utasszállító kocsijaiban 600 ember számára volt férőhely.

George Stephenson 1848. augusztus 12-én dúsgazdag vállalkozóként halt meg, fiára, Robertre hagyva a jól jövedelmező vállalkozását, amely Nagy-Britanniában, Európában és a tengerentúlon is számtalan vasútvonalat épített ki és látott el mozdonyokkal, illetve vasúti kocsikkal.

Források:

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1848_augusztus_12_george_stephenson_halala/

http://www.ng.hu/Civilizacio/2008/06/George_Stephenson_a_gozmozdony_feltalaloja

<http://mult-kor.hu/cikk.php?id=13990>

http://www.ng.hu/Civilizacio/2005/09/Stephenson_gozmozdonya

<http://mult-kor.hu/maga-az-ordog-huzza-a-kocsikat---igy-indult-meg-angliaban-a-vasuti-kozlekedes-20150927>

http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/stephenson_george.shtml

Összeállította: Szücs Ákos, Vágó Mercédesz

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN